

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y DE AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus Diumenge 9 de Juliol de 1899

Núm. 3310

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 1
En provincias trimestre. 3:50
Extranjer y Ultramar 7
Anuels, a preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una acceptació general, son les millors probas pera demostrar que l'

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre pericrónica y rebelde que sia tota classe de...

La que paga més contribució de la província.

Esparrachs d' Argenteuil

Se'n venen diariament á la botiga d' EN GAMBÚS, carrer de Vilá (Bou), núm. 12.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrarà forsa motris ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho sollicitin. Los Motors de corrent continua a la vegada que extraordinaries condicions d' economia en lo cost de compra y consum, reuneixen las de marca silenciosa, gran llimpiesa, espay reduhit y facilissim maneig, ventetj's difícils d' obtenir ab altres sistemes. Tienen marca senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian á voluntat, las velocitats mínimas á máximas. Los gastos d' oli pera son engrassament y sos desgasta, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls. En aquestes oficinas se facilitarán coanta classe de datos sían necessaris. Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*. LO DIRECTOR.

Costums tipicas de Reus

IV. Lo mercat

Lo mercat setmanal de Reus se celebra y s' ha celebrat sempre cada dil uns. Ha estat aquest un dels mercats més importants de Catalunya, perque hi acudian gent de tots los pobles del Camp, de tot lo Priorat, de la R.bera d' Ebré y encare de comarcas més llunyanas donant animació y principalment vida á nostre poble. La plassa de la Constitució coneguda pels forasters per Mercadal se convertia en una verdadera llotja. Quanta animació! Quanta gent! y lo principal! Quants negocis! Allí hi fyan cap' tots los tractants omlintse la passa de paradas de tota mena de géneros. En un cantó paradas de cocas per las que Reus sempre ha tingut privilegi. A un altre cantó tendas ambulants de pe.ca saladada. En un dels parcos se si'avan los tractants en vins y ayguardents y allí feyan importants negocis. Arreu paradas de tot: robas, hortatissas, verduras, viram, y entre mitj de las rengleras que feyan las paradas passavan la gent lluhint sas diferentas vestiduras. Al costat de las nost'as menestralas se veyan las riberenças piensas de coloraynas, am sa faldeta piegada, curia fins á mitja pantorrilla, y las riberenças am mànegas de camisa, am sos rinxos, calsa curia y tos espitregats; los del cor del Priorat ja més abrigats encarque am trajo per l' estil afginhi una gorra morada que ls hi arribava fins als runyons; los aragonesos que portavan «réguas» am sos barrets d' amplias alas gaudas demunt sas espatillas dibuixant una silueta raríssima y de quan en quan s' obría pas per entre la «egernació» algun matxo de Poblet adonat am los vistosos penjarols y carols que ls caracterisavan portant demunt sas espatillas algun robust monjo am son sombrero de felire blanch.

A més del mercat que se celebrava en la plassa de la Constitució se'n celebravan d' articies especials en altres plassas com per exemple: en la plassa de la Farinera s' hi celebrava lo mercat de farina per cert molt important ahont carregavan y descarregavan las «réguas» (que s' componian d' un immens remat de ruchs) que baixavan desde Montsó; aquest mercat á més del dil uns se celebrava lo dijous. En la plassa del Castell hi ha tingut lloch sempre (fins avuy) lo de grans essent també molt important. En la plassa de las Monjas («vuy de Prim») hi havia lo de tupins, ollas y demás «obra de la Selva» (com nosaltres no dihém); després quan s' urbanisá aquesta plassa se trasládá á la del Teatro, trobantse avuy en la de Sant Arcís. També hi ha una plassa coneguda per la «de las garrofas» ahont s' hi ha celebrat sempre lo mercat d' aquest fruyt. A més de tot aixó se

celebra encare un altre mercat d' objectes vells que s' efectua en la Ramba d' en Masini y que vulgarment se coneix per lo nom d' «encants»; allí los drapayres ó tractants en mobles vells esposan los seus géneros essent molt curiós lo seguir aquest mercat pera contemplar la munio d' objectes estrany's y tronats que n'ay se venen y que cada setmana sur en á relluhir sa fatxa. Quants estudis se'n podran fer d' aquells objectes que representan una generació passada! mobles sagrats que no s' han sabut conservar, reliquias de familia que l' desgrahiment ó la miseria han portat als encants perque s' profanin.

Ab lo apuntat crech se pot comprehendre l' importancia del mercat de Reus y la riquesa y prosperitat que proporciona va al poble puig es ja sabut que allavors corrian més unsas y per consegüent se feyan negocis més «rodons».

Avans los forasters que venien pera vendre tenian una ventatja y es que no havian de pagar drets de porta puig allavors l' impost de consums se cobrava per reparto personal. Al any 51 se va comensar á establir lo dret de porta posant en cada portal uns quants de la «cuadrilla» d' en Tarrés (aixís s' anomenava allavors a s' guarda consums, per dirse l' arrendatari Tarrés) y exigían lo pago de tota mercaderia, més, lo poble s' va indignar devant de tal novetat que regoneixia que perjudicava lo mercat, y las emprengué contra ls d' en Tarrés tenint lloch una forta revolta que tirá las murallas á terra assessinant al administrador de la Arrendataria dels consums que havia pujat de Tarragona. Tot aixó sols serví per fer desapareixer per poch temps los drets de portas haventse després, al tornar lo establir, de pagarlo tot junt. Desde aquella fetxa, lo mercat de Reus ha perdut molt, sen ne no obstant la causa principal los ferrocarrils y demás vias de comun cació que permeten aixampar més los negocis y que han fet desaparixer las «réguas» que era l' element principal.

Lo mercat d' avuy es pobre, es migrat, te poca importancia, no s' hi veu aquella animació, no s' veu correr la moneda com allavors y es perque la comarca está arruinada y o que ha contribuhit á la seva ruina es per mi lo que ja he dil: lo ferrocarril, l' emblema del progrés.

Lo mercat de la farina ha desaparegut per complet, continuant los demás, pero am vida raquítica lo que fá la pobresa dels petits industrials que tenen establiments.

PERE CAVALLE.

Lo mon per un forat

A la plassa d' una vila quel nom ere no ve al cas, s' hi veys molt renida una gentada tan gran, que sols dan molts enpentas se podía obrirse pas. —Una cosa anuncas vistal deya tot baladrejent un tipo d' aquells cridaires que s' venhen, fent jochs de mans, y s'ixí á la gent reunia ab bullici, al seu voltant.

Molt prop d' éll, una cazeta més be petite que grant; ab den ó dotze rodones que semblavan nills de gat, ab vidres que feyan esco per lo qu' eran entists, era lo que ab tant deliri vulla la gent mirar pera veurer si cert era com anava éll pregonant, que essent la caiza tant rica se veyes lo mon tant gran.

—Desde Pekin, á l' América, desde Russia, hasta l' mar gran; l' Europa, l' Assia, l' Africa... tot lo mon per un forat!... cridava ab veu casi ronca de tant y tant pregonar. —Per cinch céntims la canalla y per deu, la gent més grant posat, tú, un rich més ennera... tú baillet, passa al devant; apa senyors, qu' un ne falta per anar á comensar.

Un cop los forats tots présos y ab general ansietat dels que per mirar pagaban cada hñ en lo seu forat, doná un buf á la trompeta en senyal de comensar.

Reiná al moment un silenci com si dignéssim, sepulcral; ficantne tots la mirada al bell mitj d' aquell cristall, que per veuri alguna cosa primé s' havia de fregar.

Més al cap de bona estona cansats ja tots d' esperar, —ensenyins una altre cosa d' aixó n' estém enterats— dignueren á la vegada ab molt gran ansietat, —¿Qué sou cegos?— va responde tot sério com enfadat lo qui tant baladrejava.

—¿gencare no n' teniu prof? tot lo mon, mireu si s' gran! —Aixó es un «papa-dinero» comensaren á cridar; —törnins los céntims luego si no volt morí ofegat; ¡shont vá aquest poca soltal... ¡aixó es pitjor que robar!...

Es mogué tanta gaizera en la gent del seu voltant, se sentia tal cridoria, l' abelot ere tan gran, que per calmar lo tamulto y acudí l' autoritat.

Table with columns: Número d'ordre, NOMS, Partida ahont raddica lo Maset, Deutes Ptas.

Registre civil del dia 7 de Juliol 1899. Naixements, Matrimonis, Defuncions.

Secció comercial

J. Marsans Rof Representant: JOAQUIM SOCIATS CARRER SANTA AGNA, 26.-REUS. Ultima hora de la Borsa de Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir.

Table titled 'Bolsi de Reus' with columns for various locations like Interior, Exterior, Amortizable, and prices.

Anuncis particulars

Dels pressupostos... que? Mira: deixat de pressupostos y parlam dels trajos de BANY que ha rebut la casa PORIA en tots tamany.

Grand Café-Restaurant de Paris CONCERT DE DOS QUARTS DE 10 A 12 DE LA NIT. Programa: Primer. «Ouverture» Guberns. Segon. «Marina» (fantasia) Arrieta.

LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons facilis de comprendre, la societat «Gas reusense» acaba de fixar preus inverossimils al fluit Réctrich, que en passat més ó menos llarch se proposa servir als seus futurs abonats.

Gas Reusense

Alumbrat elèctrich

Establert ja el servey del alumbrat elèctrich, aquesta Societat suministrarà lo fluit ahont vulga que s demani, desde la posta a la sortida del Sol, baix los mateixos preus establerts, a saber:

Table showing lamp prices: Una lámpara incandescent de 5 bujias, pessetas 1.25 al mes. de 10 1.75 al mes. de 16 2.50 al mes. de 25 3.75 al mes.

UN KILOWAT-HORA (que representa aproximadament lo consum d'una lámpara de 10 bujias durant trenta horas) pessetas 0.50. Aixi mateix continuarà practicant gratuïtament las instalacions particulars.

Singles 12 REUS LLIBRERIA REUS

Cumplert assortit d'objectes d'escriptori. Id. id. de llibres de 1.ª ensenyansa. Id. id. de llibres ratllats. Id. id. de tota classe de paper. Plomas, quaderns, carnets, llapis etc. etc.

TOT A PREUS VENTATJOSOS.

No vos equivoqueu.--Singles, 12.--Reus.

Apesar de que ls preus que l «Gas Reusense» fixa a sa última tarifa son exageradament baixos, «La Electra» los accepta desde ara y en lo moment que l seu contrincant donzi un servey regular d'alumbrat elèctrich, nostra Societat establirà pera ls seus abonats los preus següents:

Table showing lamp prices: Una lámpara incandescent de 5 bujias 1.25, de 10 1.75, de 16 2.50, de 25 3.75.

Preu del kilowat, hora. 0.50 En quant a las instalacions se fan desde avuy en iguals condicions que l'altra empresa.

Ab lo favor que el públich nos dispensa res temem, se ns porta a la lluya, a ella aném ab la tranqüillat del qui no la ha provocat devent solzament fer una manifestació: lo públich trobará sempre en la «Electra Reusense» la millor salvaguardia dels seus interessos.

Academia Mercantil

CARRER DE SANTA ANA NÚM. 9 dirigida per D. LOUIS ROUQUET. S'ensenyan per un método facilissim los idiomas FRANCÉS E INGLÉS. Aixi mateix se donarán lliçons de CALCUL MERCANTIL, TENDURIA DE LLIBRES, REFORMA DE LLETRE Y DIBUIX INDUSTRIAL.

Telégramas

Madrid 8. Es inexacte que el ministre de Marina s'proposi introduhir economias en son departament per la suma d'un milió. Din lo general Gomez Imaz que ls marinos farán tota classe de sacrificis sempre y quan lo ram de Guerra acordi lo mateix.

Llibre important CARTILLA RÚSTICA

PREUS DELS PLANTADORS

Vinyas Americanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, és de gran interès actualment a tots los pagesos y propietaris de vinyas; tota vegada que en ell a més de donarse compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrá en Sant Sadurn de Noya, s'hi troban explicadas ab claretat totes aquelles operacions y cuydados que indispensablement requereix lo cultiu del non cap americá, entre altres: multiplicació y plantació de la nova vinya; emplet; poda; y alseda dels ceps y manera de cuydarlos; verdader modo de espampolar y de abonar y femar las vinyas; etc.; etc.; seguit d'altres no menos importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de conduhir la verema; modo d'obtenir bons vins negres, blancs y rosats, y cuydados de que dauhen ser objecte los cellers; segons instruccions que al objecte donan los més práctichs é inteligents viticultors d' Espanya y Fransa; tot ab lo fi d' obtenir lo millor rendiment possible del vi, pera que pugua compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volum en octau de més de 400 páginas en bon paper y clara impressió, enquadernat a la holandesa y es ven en aquesta impremta, al preu de UNA PESSETA.

ACREDITADAS ESPECIALITATS

DE CANALDA

PREMIADAS AB MEDALLA D'OR

en las exposicions Mercantil, Industrial y Agrícola celebradas en la ciutat de Tortosa, en la internacional de Brusselas, any 1891, en lo concurs internacional de Saint-Gilles y gran Diplome d'honor, any 1892 y ab medalla de plata en la Exposició Regional de Lugo, any 1895.

TINTURA CANALDA PERFECCIONADA

para tenir lo cabell y la barba

LA MES ECONOMICA QUE S' CONEIX Y DE POSITIVS RESULTATS. Enforteix, hermozeja, rejuveneix y es rápida en lo modo d'obra, donchs bastan uns 20 ó 30 minuts pera recobrar lo cabell ó barba, son primitiu color, per blancs que estiguin.

AMPOLLA 2 PESSETAS

INSTITUT VACUNÓGENO SUIS

LAUSSANNE

Dipòsit exclusiu a Reus

D. ANTON SERRA (farmacèutich)

Arrabal Santa Anna, 30

LINFA

Tubo pera 2 ó 3 vacunas.	1'00
Tubo pera 8 á 10 vacunas.	d'50
Tubo pera 20 á 25 vacunas.	3'00
Estoig ab 5 tubos pera 2 á 3 vacunas.	4'00

PULPA

Placas pera 3 á 4 vacunas.	1'50
Placas pera 6 á 8 vacunas.	3'00
Frascos pera 25 vacunas.	8'00
Frascos pera 50 vacunas.	15'00

BANCH HIPOTECARI D' ESPANYA

Préstams hipotecaris al 5 per 100 d' interès anyal

Amortisables a llarch plasso de 5 á 50 anys

Ab garantia de fincas rústicas y urbanas.

Acabadas las anualitats que s' hagin pactat queda la finca lliure pera el propietari, sens necessitat de cap gasto, ni tenir allavors que reembolsar cap part del capital. Ademés, lo Banch, accepta en qualsevol época lo reembols total ó parcial del préstam. No importa que las fincas estiguin hipotecadas. No s' admeten préstams inferiors a 5.000 pessetas. Pera més informés al Agent de dit Banch

JOAQUIM SOCIATS - Carrer Santa Anna, núm. 26 - Reus

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Juliol de 1899

Linea directa pera el Rio de la Plata

Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Juliol directament pera Montevideo y Buenos-Aires lo magnífich y ràpid vapor francés

ESPAGNE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 11 de Juliol lo vapor France

lo dia 27 de " " Beann

Consignataria a Barcelona, RIPOL y C.ª, Plassa de Palacio, Barcelona

Ferrocarril economic de Reus a Salou

Servey de trens de viatgers

que regira desde l' 1 de Juliol de 1899.

SORTIDAS DE REUS		SORTIDAS DE SALOU	
Mati		Mati	
Tren núm. 2 a las 4:10	Tren núm. 11 a las 4:56		
» 12 » 5:45	» 12 a las 8:30		
» 14 » 7:20	» 13 » 7:21		
» 16 » 8:09	» 15 » 8:10		
» 18 » 9:00	» 13 » 10:01		
» 20 » 10:48	» 3 » 10:49		
Tarde		Tarde	
Tren núm. 22 a las 12:35	Tren núm. 25 a las 2:33		
» 6 » 2:32	» 27 » 3:15		
» 26 » 3:14	» 29 » 3:57		
» 28 » 3:56	» 31 » 3:39		
» 30 » 4:38	» 33 » 5:21		
» 32 » 5:20	» 35 » 6:03		
» 34 » 6:02	» 37 » 6:45		
» 36 » 6:44			
Nit		Nit	
Tren núm. 38 a las 7:24	Tren núm. 39 a las 7:25		
	» 41 » 8:15		

Preu d' anada y tornada l'05 pesseta. Noys de 3 a 7 any 50 céntims.

PERA ADOB DE TOTES LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

ESCORIAS THOMAS

COM ADO FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

Lo més económic, lo més eficas, lo mes durader

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA.

KAINITA, ETC.

balx garantia del Sindicat de ventes de STASSFURT

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/0 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA